

Milující Otec

Dnes se kvůli pandemii nekoná obvyklé shromáždění k bohoslužbě, a tak pro povzbuzení či podklad k domácí bohoslužbě je k dispozici toto malé povídání. Předpokládám, že se domácí bohoslužby může účastnit celá rodina i s dětmi a tomu je i do určité míry přizpůsobené téma a délka. Stejně tak předpokládám, že v menším kruhu, někde třeba i pro jednoho člověka, může být více prostoru pro povídání mezi sebou nebo s Bohem. Je tak snad i více prostoru pro osobní zamyšlení a sdílení, ať už v kruhu účastníků bohoslužby nebo třeba pomocí jiných způsobů komunikace během neděle.

Na začátek se můžete pomodlit.

Modlitba

...

Podobenství

Asi všichni známe příběh, který se obvykle označuje jako podobenství o marnotratném synu. Můžeme si třeba říci, že je to tak notoricky známý příběh, spíše pro besídku. Ale před časem jsem od jednoho dlouhodobě věřícího člověka slyšel, jak se nedlouho po svém uvěření snažil hledat v Bibli zajímavé věci mimo evangelia, protože v evangeliích je přece vše jasné, a až po mnoha letech zjistil, že to tak není. Že ve skutečnosti stojí za to hledat více a více v těch částech Bible, kde si myslíme, že je už dobře známe a už tam nic nového nenajdeme. A to platí zejména pro evangelia.

Pojďme se tedy podívat do Lukášova evangelia (Lukáš 15,11-32), kde Ježíš říká následující podobenství. Budu rovnou během čtení toho příběhu přidávat komentáře a třeba se budete občas chtít ve čtení nebo v poslouchání zastavit, něco svého k tomu přidat nebo se zeptat ostatních, co by k tomu dodali.

(ČSP) Lukáš 15, 11Řekl: "Jeden člověk měl dva syny. 12Mladší z nich řekl otci: "Otče, dej mi díl majetku, který na mne připadá."

Tohle je něco, co i dnes je docela drzost a tehdy to bylo neslýchané. Mladší syn tím říká, že již svého tátu považuje za mrtvého, za někoho, kdo mu má jen dát majetek a netouží s ním nijak dál být. Takto ani jako rodiče s dětmi nejednáme a už vůbec nečekáme, že by se naše děti takto odvážily jednat s námi. Posluchači Ježíše teď možná čekali, jak ten mladší syn dostane pořádné vyčínění. Ale dále čteme něco jiného.

On jim rozdělil majetek. 13Po nemnoha dnech mladší syn všechno sebral, odešel do daleké krajiny a tam rozmařilým životem svůj majetek rozházel.

Otec ale přece jen tuto žádost vyplní a majetek rozdělí. Otec respektuje vůli svého syna a pokud on s otcem být nechce, tak ho nechává jít. A ten mladší syn nečeká, všechno sebere, pravděpodobně ve formě peněz, pokud třeba dostal něco nepeněžního, tak to hlavně rychle prodá a jde za pár dní pryč. A co dostal, vše rozházel, a pravděpodobně toho nebylo málo. Každý se může zamyslet, co by v jeho podání znamenalo „rozmařilým životem vše rozházet“, co by to třeba znamenalo v našich dřívějších životech.

14A když všechno utratil, nastal v té krajině veliký hlad a on začal mít nouzi. 15Šel a přichytil se jednoho občana té krajiny, a ten ho poslal na svá pole pást vepře. 16A toužil se nasytit lusky, které žrali vepři, ale nikdo mu je nedával.

Ale stalo se, že najednou mu peníze došly a protože kromě toho rozmařilého života asi ničím nevynikal, hledal jakoukoliv obživu. Šel tedy a vzal práci pasení vepřů. To v chápání Ježíšových posluchačů byla ta úplně nejhorší práce. Prasata byla nečistá zvířata, nikdo v Izraeli je nejedl a tedy ani nechoval, a tady ten syn musí dělat to, že se o ta nečistá prasata stará. I jen kontakt s vepřem ho činil nečistým například pro ostatní Izraelce. Dokonce závidí, že ti vepři mají nějaké jídlo a tak rád by se s nimi najedl, ale ani to nemohl. Prostě naprostá bída, byl v horším postavení než ta prasata.

Asi je jasné, že to podobenství ukazuje na nás a na Boha. Bůh v podobě otce je ten, kdo nám dává nepředstavitelné dary, staral se o nás, i když jsme byli v podobě toho mladšího syna proti němu, a my si toho často ani nevážíme. Bez Boha ve skutečnosti žijeme ve velké bídě, často závidíme ostatním i zdánlivé maličkosti, na které ale nemůžeme sami dosáhnout a tak vnímáme, jak jsou ty věci ve skutečnosti hodnotné.

17Tu přišel k sobě a řekl: "Jak mnoho nádeníků mého otce má nadbytek chleba, a já zde hynu hladem!"

Tohle klíčový moment. Najednou si mladší syn uvědomil, jak na tom je. Možná jen z hlediska dostatku jídla, ale je tam prostě nějaký impuls. Spousta lidí si vůbec neuvědomuje, jak špatně na tom vlastně jsou – utěšují se, že jsou lidé, kteří jsou na tom ještě hůře, kteří se chovají hůře – vždy totiž najdeme oblast a jiného člověka, kde se takto utěšovat můžeme.

Znám to i ze své zkušenosti – až ve chvíli, kdy jsem poslouchal o Božím milosrdenství od více lidí, mi postupně docházelo, jak jsem na tom před Bohem špatně, jak moc potřebuji od Boha odpuštění a přijetí.

18Vstanu, půjdu ke svému otci a řeknu mu: Otče, zhřešil jsem proti nebi i před tebou. 19Nejsem již hoden nazývat se tvým synem. Učiň mne jedním ze svých nádeníků."

Tady měl ten mladší syn pravdu – on doopravdy nebyl již hoden se nazývat synem, i z tehdejšího hlediska prostě o postavení syna zcela přišel. Už viděl, že si prostě od svého tatínka vůbec nic nezaslouží.

Stejně tak my – pokud si myslíme, že si od Boha něco nějak zasloužíme, například nějaké požehnání či dary, jen stačí pronést před Bohem správná slova nebo udělat správné činy, tak jsme svůj stav nepochopili.

Je vidět, že ten syn byl natolik zlomený, že viděl, že už mu nezbývá nic jiného než se pokořit a poprosit svého tátu, jestli by ho alespoň nenechal být nádeníkem, tedy sluhou či otrokem. Prostě člověkem, který bude plnit rozkazy, ale aspoň za to dostane nějakou základní odměnu jako třeba jídlo. Rozhodně ne synem.

20I vstal a přišel ke svému otci. Když byl ještě daleko, jeho otec ho uviděl a byl hluboce pohnut; i běžel, padl mu kolem krku a zlíbal ho.

Stejně jako na začátku příběhu toto je něco, co bylo pro posluchače kolem Ježíše něco nepředstavitelného. Otec byl hlava rodiny, choval se rozvážně, všichni ho poslouchali, rozhodně by takto nikam neběhal a už vůbec ne k někomu, kdo ho takto zradil.

Přesto ale – asi nějakým způsobem svého syna vyhlížel a i kdyby ne, tak ho určitě na dálku poznal, že je to on. Bůh vyhlídí nás a pokud si někdo uvědomí, jak moc ho potřebuje a jde k němu, tak je Bůh hluboce pohnutý a má obrovskou radost. Představte si tu scénu, jak někdo běží k někomu, kdo ho zradil, raduje se a projevuje mu náklonost způsobem, jak se to prostě v tehdejší kultuře dělalo jen mezi velmi dobrými přáteli. A to pravděpodobně otec byl oděný v čistých šatech a pasák vepřů smrděl a byl od bahna. Když tohle slyšeli lidé kolem Ježíše, tak si říkali, že něco takového je naprostý nesmysl, takto to prostě nejde.

21Syn mu řekl: "Otče, zhřešil jsem proti nebi i před tebou. Nejsem již hoden nazývat se tvým synem. [Učiň mne jedním ze svých nádeníků.]"

Syn pak svému otci říká o svém stavu, který podává naprosto pravdivě. Prosí tedy o to, aby se mohl stát jeho nádeníkem.

22Otec však řekl svým otrokům: "Přineste rychle to nejlepší roucho a oblečte ho, a dejte mu na ruku prsten a na nohy sandály. 23Přiveďte tučné tele, zabijte je, jezme a radujme se, 24protože tento můj syn byl mrtvý, a zase ožil, ztratil se, a byl nalezen." A začali se radovat.

To už je úplně nepředstavitelné, nezasloužené a doslova je to skandál. Ten otec jakoby svého syna, který už přestal být synem, vůbec neposlouchal. Dělá, jako že jde o jeho syna, dává mu to nejlepší, co má. Dává mu zpět postavení syna a raduje se. Dává mu vše ze svého, protože svůj podíl už ten syn prohýřil. Ten syn si to doopravdy vůbec ničím nemůže zasloužit.

Opět to ukazuje na to, jak se Bůh raduje nad tím, když k němu přijde hříšník, takový, který si svou hříšnost uvědomuje a přichází s vědomím, že si nic nezasluhuje. Přesto Bůh takového člověka učiní svým synem nebo dcerou, dá mu takové postavení a raduje se z jeho příchodu, z jeho oživení v duchovním smyslu. I kdyby ten syn peníze používal na lepší účely, pokud byl bez Boha, byl pro něj mrtvý.

Bůh nás přijímá takové, jací jsme, nemá žádné další podmínky – stačí jen k Bohu přijít. To, co jsme si zasloužili za svůj život, nesl na kříž Pán Ježíš Kristus. *Jeho to stálo všechno a proto nás Boží přijetí nestojí nic.*

Tady by se i dalo skončit, ale ještě v krátkosti ke zbytku příběhu:

25Jeho starší syn byl na poli. Když přicházel a přiblížil se k domu, uslyšel hudbu a tanec. 26Zavolal si jednoho ze služebníků a vyptával se, co to má znamenat. 27On mu řekl: "Přišel tvůj bratr a tvůj otec zabil tučné tele, že jej dostal nazpět zdravého." 28Rozhněval se a nechtěl vejít. Jeho otec vyšel a začal mu domlouvat. 29On však svému otci odpověděl: "Hle, tolik let ti sloužím a nikdy jsem nepřestoupil tvůj příkaz, ale nikdy jsi mi nedal ani kůzle, abych se poveselil se svými přáteli. 30Když však přišel tenhle tvůj syn, který prožral tvůj majetek s nevěstkami, zabil jsi mu tučné tele." 31On mu řekl: "Synu, ty jsi vždycky se mnou, a všechno, co je mé, je tvé. 32Avšak bylo proč se veselit a radovat, protože tento tvůj bratr byl mrtev, a ožil, ztratil se, a byl nalezen.""

Starší syn, který u svého táty pracoval, neprohýřil majetek jako mladší syn, se dozví, co se stalo a rozhněvá se. To by mohlo být celkem pochopitelné, kdyby to všechno bylo tak, jak říká. V tomto podobenství by starší syn mohl být někdo, kdo se svým tátou je pořád, tedy nějaký dlouholetý věrný křesťan – a najednou přijde takový lump. Je to podobné jako když Ježíš mluvil s tehdejší spodinou společností a všichni kolem mu to vytýkali.

Já ale alespoň za sebe nemůžu říci nic, co říká ten starší syn – že bych snad Bohu věrně sloužil nebo že bych nikdy nepřestoupil jeho příkaz. To je směšné, pravděpodobně to tak nebylo ani u toho staršího syna. Navíc používá obraty jako „tenhle tvůj syn“, za které by také mohl od svého otce dostat vyčiněno. Otec ale opět tyto urážky přehlíží a vysvětluje, proč se raduje a proč by se mohl radovat i ten starší bratr, který koneckonců jasně ukazuje, že si své synovství také vůbec ničím nezasluhuje.

Můžeme tuto část uzavřít modlitbou nebo jí nechat na konec bohoslužby. Dále následuje několik otázek k diskusi či osobnímu zamyšlení nad tímto příběhem.

Otázky k zamyšlení

Zkuste se jako doplněk k tomuto příběhu zamyslet nad následujícím.

- Zkuste říci příběh vlastními slovy. Pokud se dospělí stydí, mohou to zkusit třeba děti. Poté, co příběh dopovíte, se podívejte na jeho znění – všimli jste si něčeho, na co jste kladli důraz a přímo v tomto příběhu to ani není napsáno? Nebo naopak, je něco, na co jste při vyprávění zapomněli a nyní si uvědomujete, jak by bez toho byl příběh ochuzený?
- Jak se cítíte dnes? Jako mladší syn, který si vystačí bez Boha, nebo mladší syn, který k Bohu chce přijít, nebo jako mladší syn, který k Bohu už přišel a Bůh ho přijal za své dítě, nebo jako starší syn, který Bohu věrně slouží, ale určitě by si odpustil ty narážky, které jsme si četli?
- Víte, že jste Boží syn nebo Boží dcera? Proč? Pokud nevíte nebo si nejste jistí, najděte si někoho dalšího, s kým si o tom můžete popovídat, například některého staršího ze sboru. Klidně zavolejte během dneška.
- Co pro vás znamená „co je mé, je tvé“, jak to říkal onen otec z podobnosti svému staršímu synovi? Pro děti to třeba může znamenat, že mohou přijít ke stolu rodičů, vzít si z něj jídlo bez toho, aby se ptali o dovolení a navíc rodiče těší, že si děti jídlo berou. Podobně rodiče pro své děti platí plno věcí a zejména menší děti předpokládají, že to tak prostě je a nepátrají po tom dále. Co to ale znamená pro vás ve vztahu k Bohu? Co vám Bůh dává a co byste bez Boha neměli?
- Jak se modlíte, jak k Bohu přicházíte? Jako služebník, který jen dostává svou odměnu za to, co udělal a cítí, že pokud udělal vše správně, přijde požehnání? Nebo jako poddaný, který čeká, že po správném oslovení se k němu Bůh možná milostivě skloní? Nebo jako otrok, podobně jako mladší syn, který přicházel s dopředu připravenou řečí a prosbou? Zamysleme se, jak přichází malý synek nebo malá dcera ke svému tatínkovi nebo ke své mamince, když je o něco prosí a předpokládá, že v jejich očích všemocní rodiče to prostě nějak zařídí a jejich prosbu uspokojí? Chování syna je prostě jiné a časem pochopí, že když něco nedostane nebo nedostane hned, je to k jeho prospěchu. Oproti tomu sirotek může dostat i nesmyslnou věc jen proto, aby se ho jeho opatrovník na chvíli zbavil, protože mu na něm nezáleží. S vědomím jakého postavení se k Bohu převážně modlíte vy?

- Pokud vás příběh dnes zaujal, zkuste si z něj vybrat nějaký verš a ten se naučit nazpaměť, dle Vašeho oblíbeného překladu Bible. Někdo se třeba bude chtít naučit delší oddíl než jen jeden verš.

Přeji, ať je Vám toto vše k užitku, jednak k většímu poznání Boha jako milujícího Otce, a také k poznání toho, jak jsme na tom my před Bohem a co vše pro nás Bůh udělal.

Lukáš 15, 11Řekl: "Jeden člověk měl dva syny. 12Mladší z nich řekl otci: "Otče, dej mi díl majetku, který na mne připadá." On jim rozdělil majetek. 13Po nemnoha dnech mladší syn všechno sebral, odešel do daleké krajiny a tam rozmařilým životem svůj majetek rozházel. 14A když všechno utratil, nastal v té krajině veliký hlad a on začal mít nouzi. 15Šel a přichytil se jednoho občana té krajiny, a ten ho poslal na svá pole pást vepře. 16A toužil se nasytit lusky, které žrali vepři, ale nikdo mu je nedával. 17Tu přišel k sobě a řekl: "Jak mnoho nádeníků mého otce má nadbytek chleba, a já zde hynu hladem! 18Vstanu, půjdu ke svému otci a řeknu mu: Otče, zhřešil jsem proti nebi i před tebou. 19Nejsem již hoden nazývat se tvým synem. Učiň mne jedním ze svých nádeníků." 20I vstal a přišel ke svému otci. Když byl ještě daleko, jeho otec ho uviděl a byl hluboce pohnut; i běžel, padl mu kolem krku a líbal ho. 21Syn mu řekl: "Otče, zhřešil jsem proti nebi i před tebou. Nejsem již hoden nazývat se tvým synem. [Učiň mne jedním ze svých nádeníků.]" 22Otec však řekl svým otrokům: "Přineste rychle to nejlepší roucho a oblečte ho, a dejte mu na ruku prsten a na nohy sandály. 23Přiveďte tučné tele, zabijte je, jezme a radujme se, 24protože tento můj syn byl mrtvý, a zase ožil, ztratil se, a byl nalezen." A začali se radovat. 25Jeho starší syn byl na poli. Když přicházel a přiblížil se k domu, uslyšel hudbu a tanec. 26Zavolal si jednoho ze služebníků a vyptával se, co to má znamenat. 27On mu řekl: "Přišel tvůj bratr a tvůj otec zabil tučné tele, že jej dostal nazpět zdravého." 28Rozhněval se a nechtěl vejít. Jeho otec vyšel a začal mu domlouvat. 29On však svému otci odpověděl: "Hle, tolik let ti sloužím a nikdy jsem nepřestoupil tvůj příkaz, ale nikdy jsi mi nedal ani kůzle, abych se poveselil se svými přáteli. 30Když však přišel tenhle tvůj syn, který prožral tvůj majetek s nevěstkami, zabil jsi mu tučné tele." 31On mu řekl: "Synu, ty jsi vždycky se mnou, a všechno, co je mé, je tvé. 32Avšak bylo proč se veselit a radovat, protože tento tvůj bratr byl mrtev, a ožil, ztratil se, a byl nalezen.""